

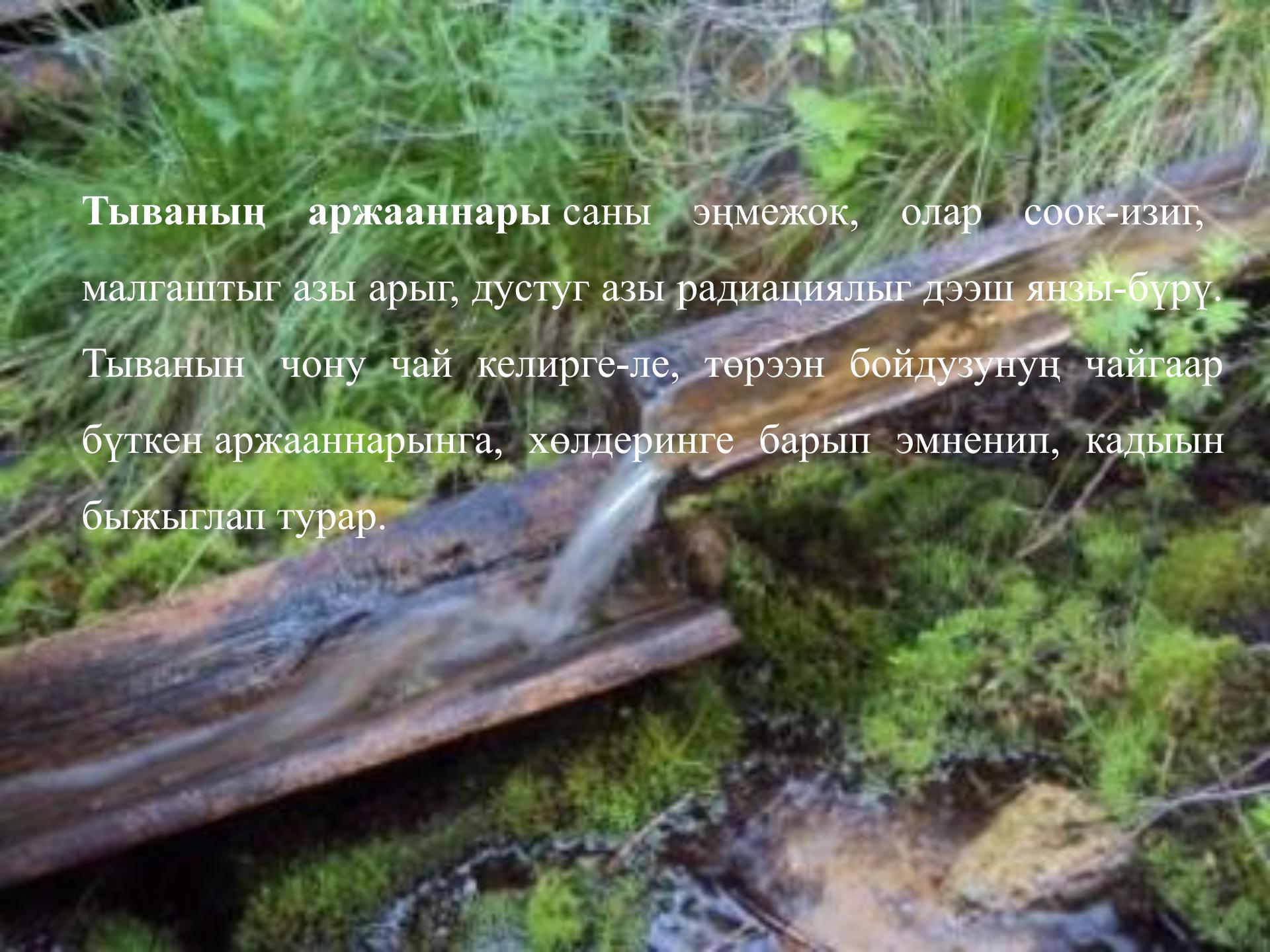
Барын-Хемчик кожууннун төпчүткөн библиотека системазы
Аксы-Барлық кодээ ном саны.

Тыванын байлаа- аржаннар

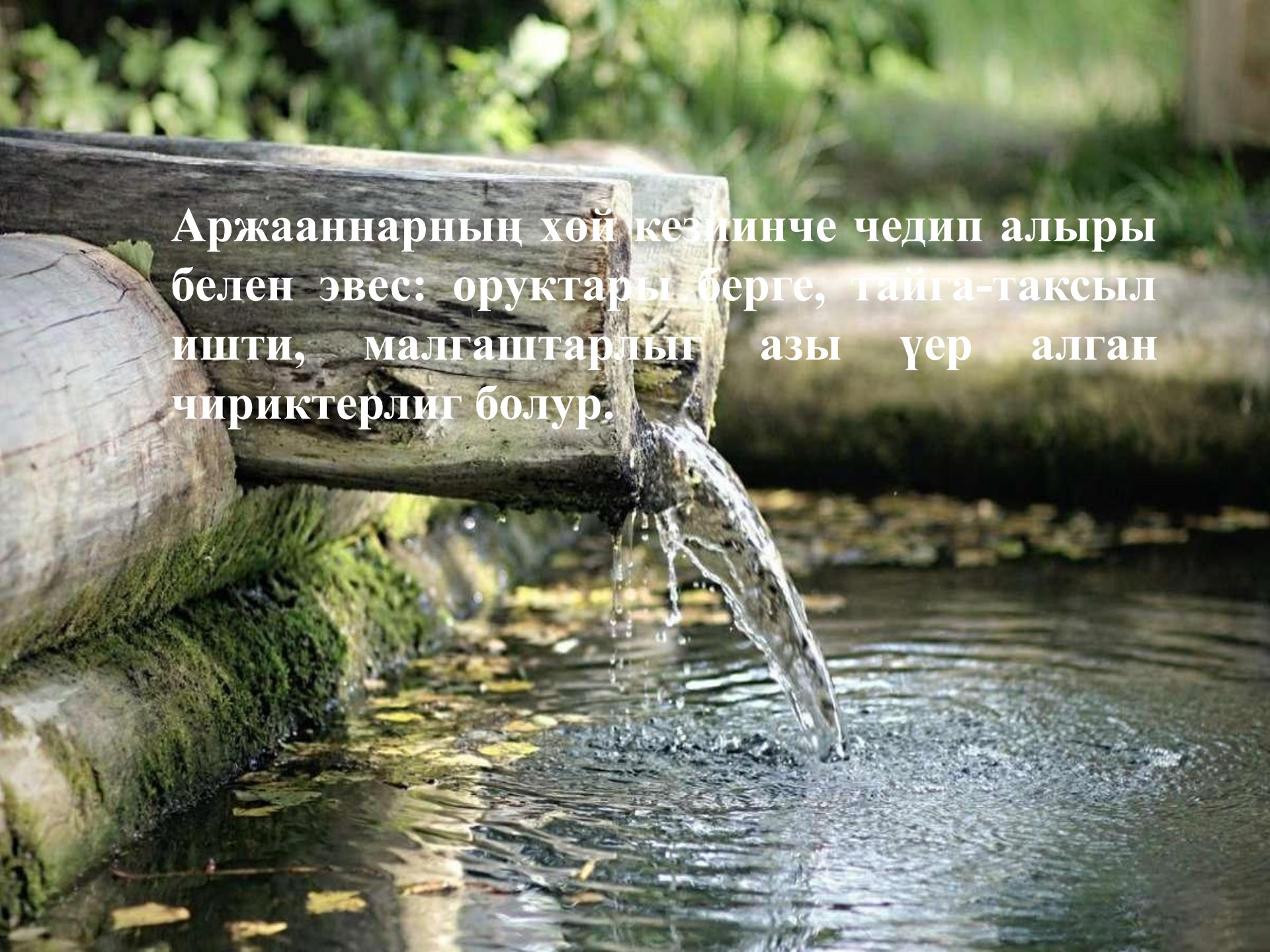
Аксы-Барлық - 2020 ч.

Тываның агаар-бойдузунуң кол
байлактарының бирээзи – аржааннар.

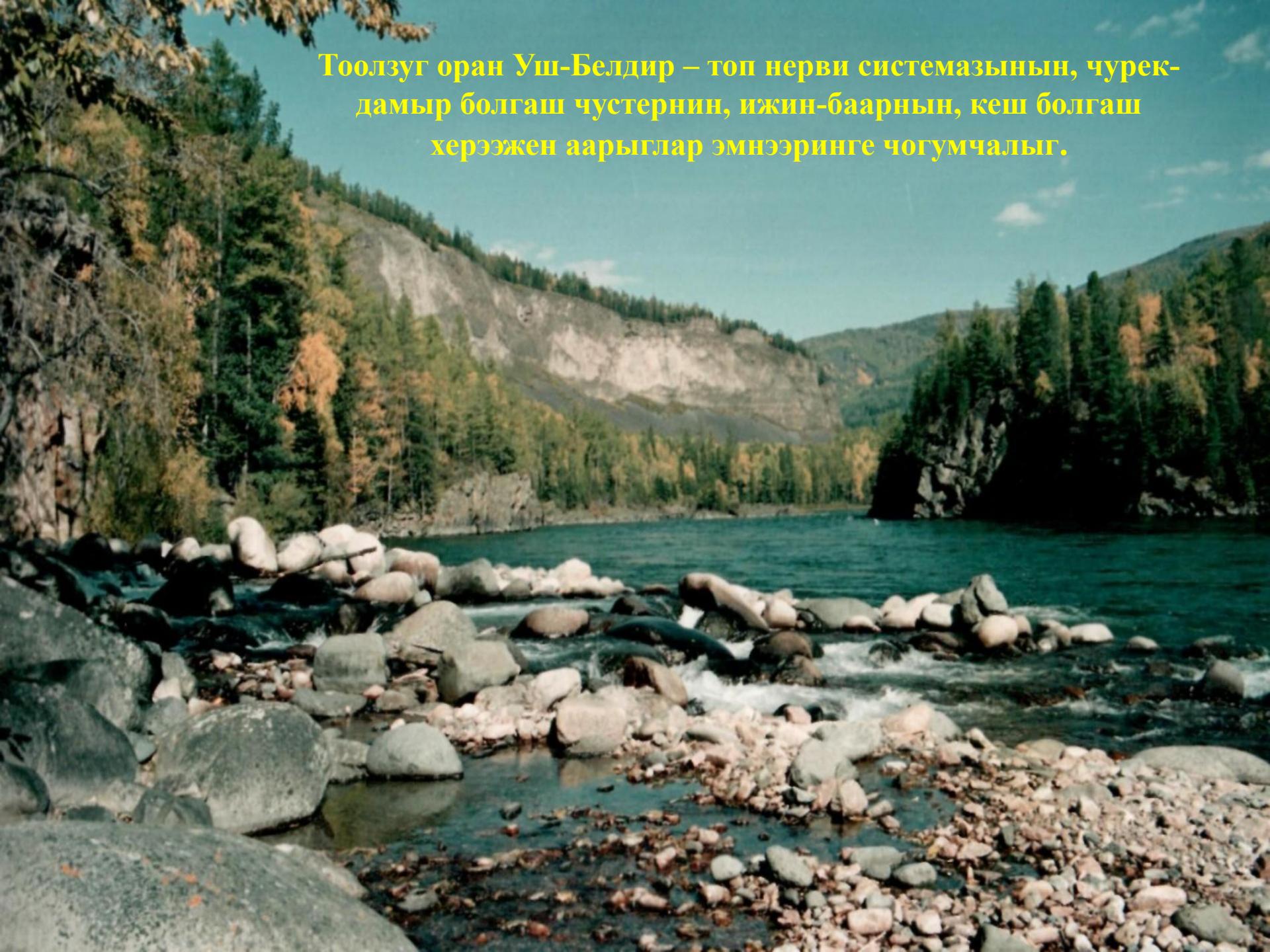

Тываның аржааннары саны эңмежок, олар соок-изиг,
малгаштыг азы арыг, дустуг азы радиациялыг дээш янзы-бүрү.
Тыванын чону чай келирге-ле, төрээн бойдузунуң чайгаар
бүткен аржааннарынга, хөлдеринге барып эмненип, кадынын
быжыглап турар.

Аржааннарның хөй кезинче чедип алыры
белен әвес: оруктары берге, тайга-таксыл
ишти, малгаштарлығ азы үер алган
чириктерлиг болур.

**Тоолзуг оран Уш-Белдир – топ нерви системазынын, чурек-
дамыр болгаш чустернин, ижин-баарнын, кеш болгаш
хөрээжен аарыглар эмнээрингэ чогумчалыг.**

Шивилиг - Бай-Тайга кожуунда,
нерви, бронхит, ажыл-төл чок улуска дузалаар,
ангиналыг, гастриттиг улуска дузалаар.

Бел аржааны –Бай-Тайганын Кызыл-Даг
сүүурнуун девискээринде.

Дустуг-Хем аржааны (Шул)

Карак аржааны

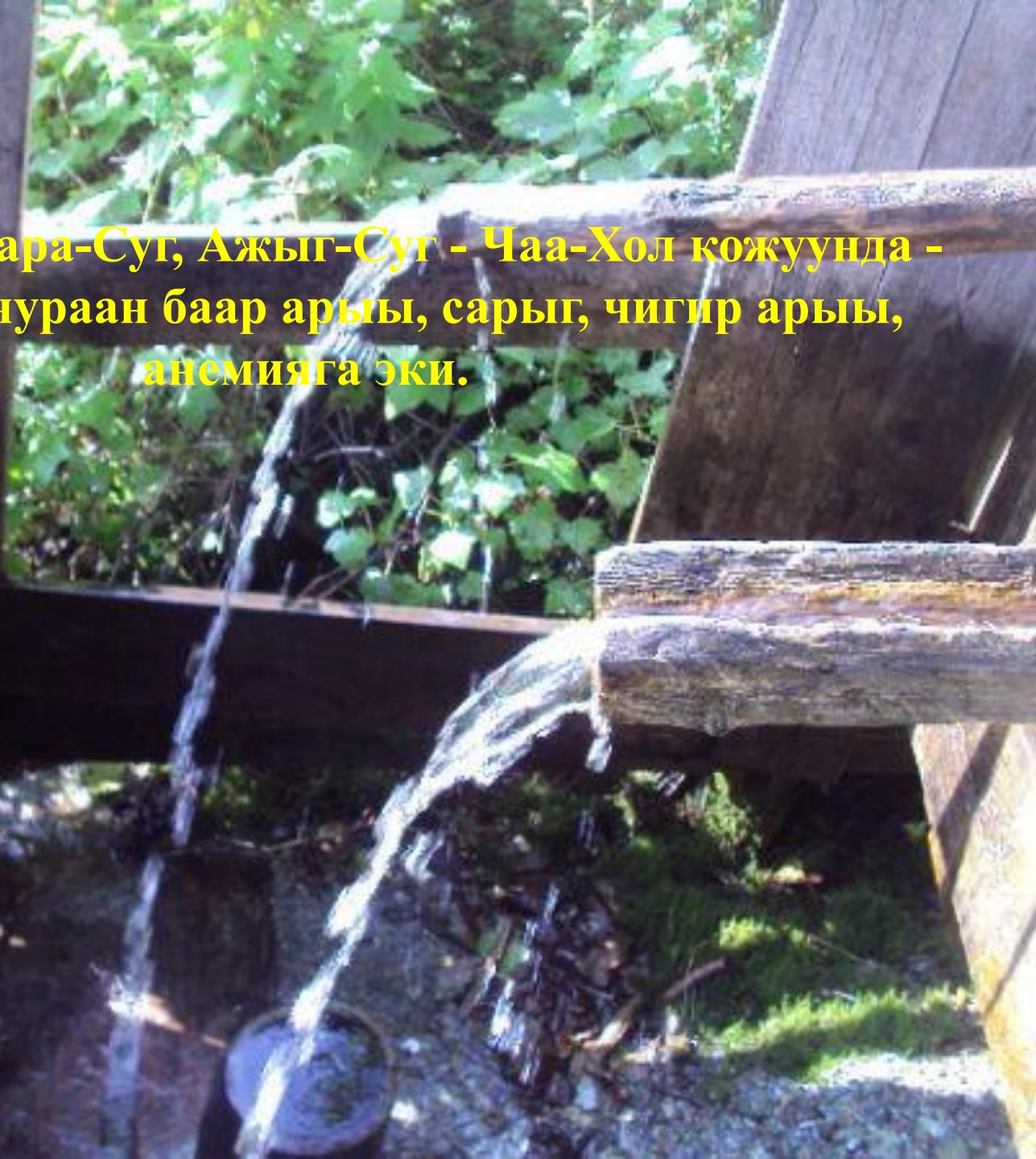
**Сүглүй-Ой аржааны – Барын-Хемчик кожуунуун
Шекпээр суурнуун девискээринде турар.**

**Кум-Суу аржааны – Чоон-Хемчиктин Ийме суурнун
девискээринде турар.**

**Сарыг-Хөл, Кара-Суг, Ажыг-Суг - Чая-Хол кожуунда -
гастрит, хоочураан баар арыы, сарыг, чигир арыы,
анемияга эки.**

Ажыг-Суг аржааны

Чойган аржааны (Тожу кожуун).

Аржаан-Уру

Ургайлыг (Арголик) - Таңды кожуунда
(хондроз, чүс, чартықтаан улуска эки)

Кундустуг аржааны (Кызыл кожуун)

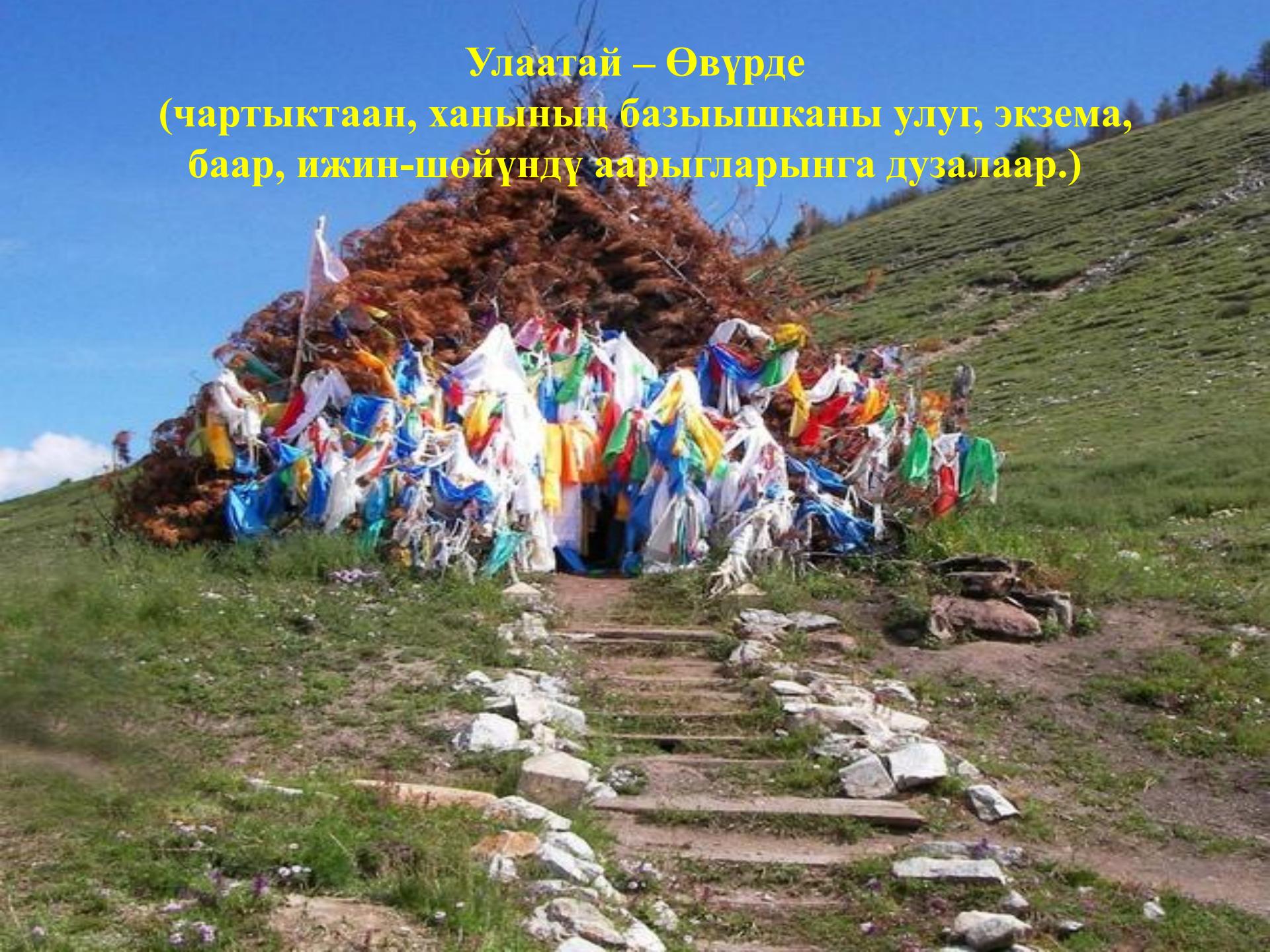
Тарыс - ыдыктыг аржаан

Тарыс - Тере-Хөл кожуунда
(нерви, оорга , чүс, херээжинпер болгаш кеш аарынга).

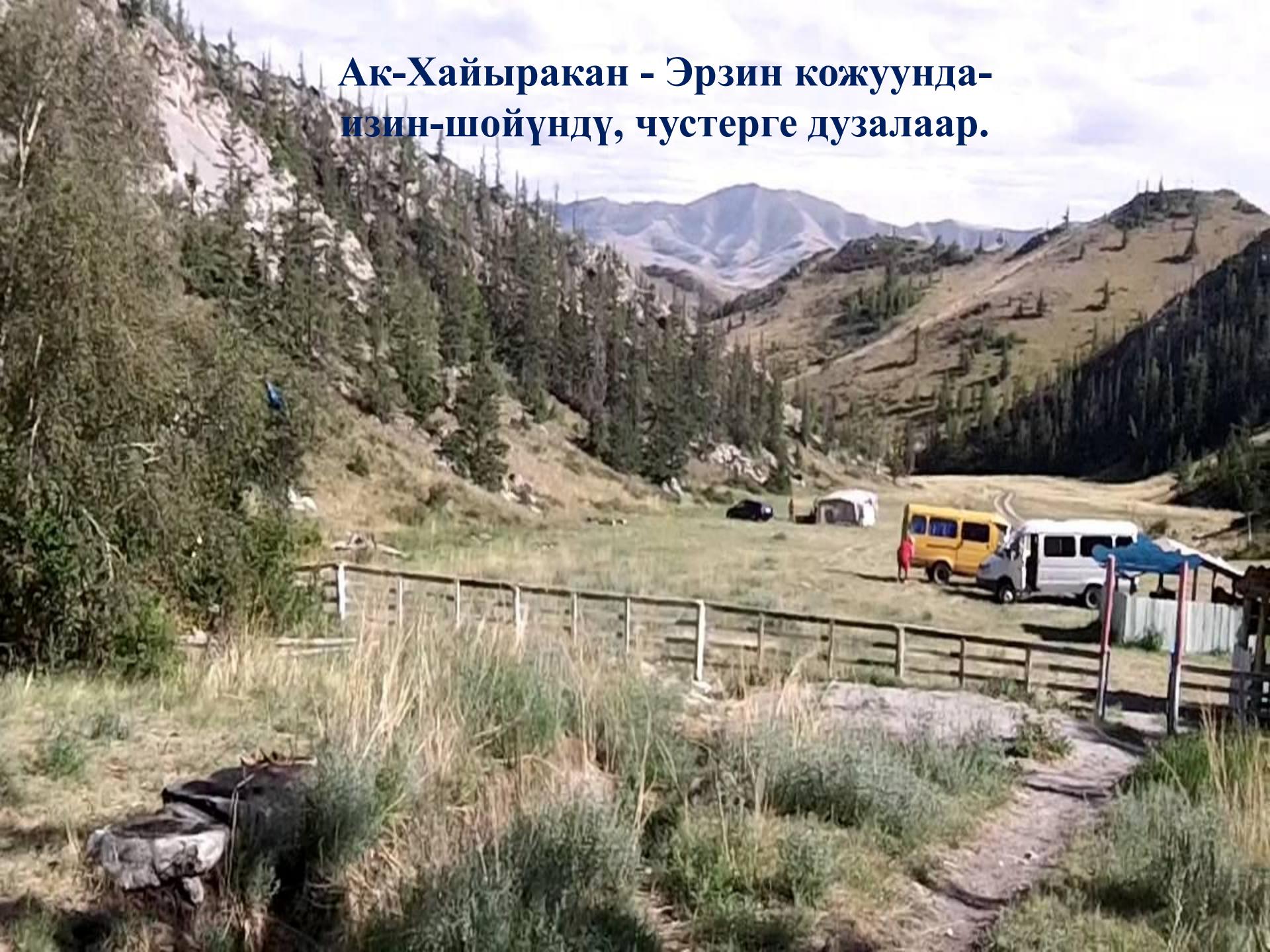
Улаатай – Өвүрде
(чартыктаан, ханының базынышканы улуг, экзема,
баар, ижин-шойунду аарыгларынга дузалаар.)

**Чүрек-Дөргүн - Каа-Хем кожуунда
(чүрек дамырларынга, давление, бажы кемдээн
улуска эки)**

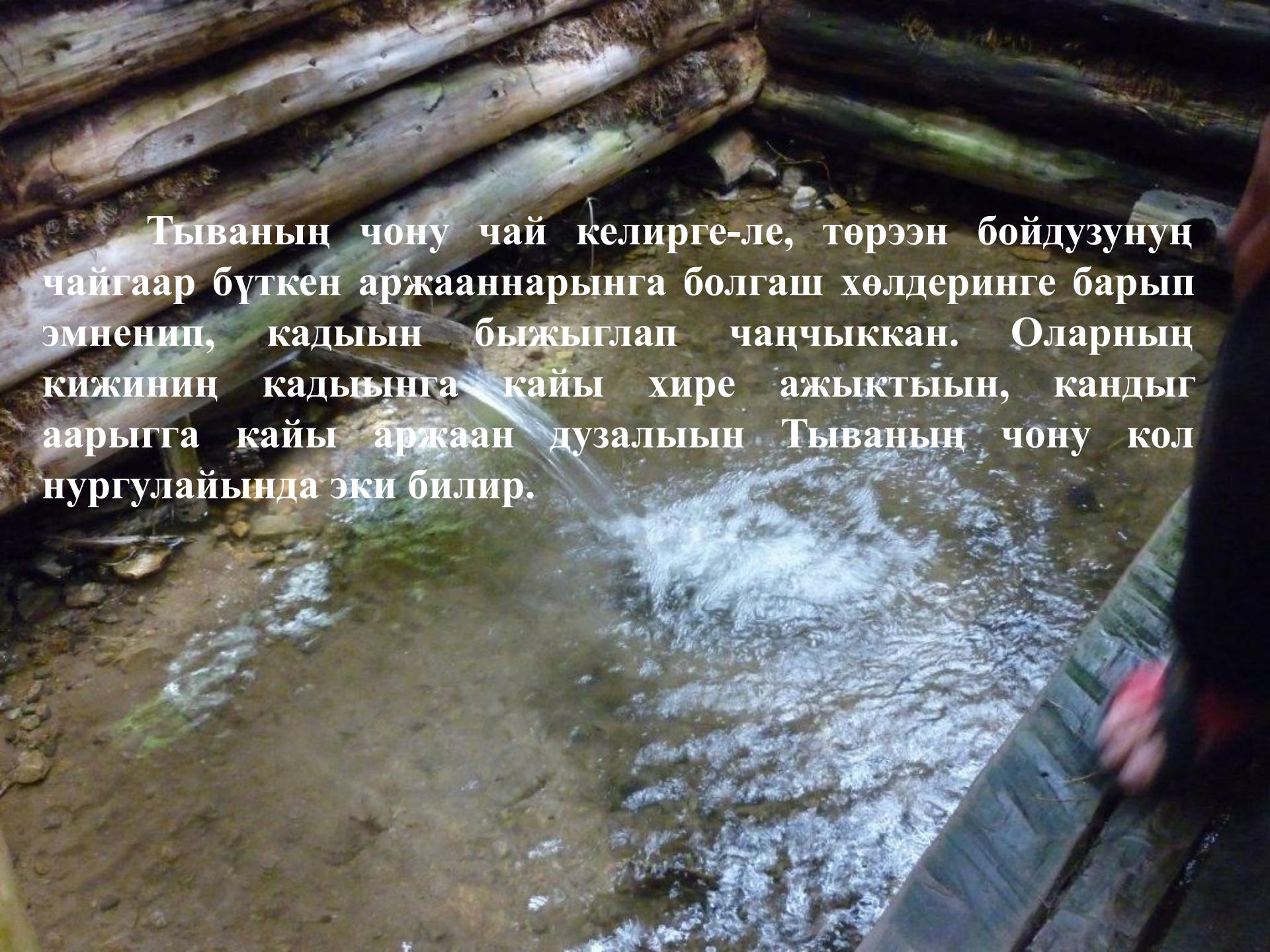

**Ак-Хайыракан - Эрзин кожуунда-
изин-шойүндү, чустерге дузалаар.**

**Маңтайлыг- Танды кожуунда,
сөөк-даяк, давлениелиг, ажы-төл чок улуска дузалаар).**

Тываның чону чай келирге-ле, төрээн бойдузунуң чайгаар бүткен аржааннарынга болгаш хөлдеринге барыш эмненип, кадының быжыглап чаңчыккан. Оларның кижииниң кадыныңга кайы хире ажыктынын, кандыг аарыгга кайы аржаан дузалсын Тываның чону кол нургулайында эки билир.